

לקוטי תורה • פרשת כי תבוא • מאמר 1

היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים...

"היום הזה הוי"ה אלקיך מצוור"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/1

1

היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך. את ה' האמרת היום וגו' וה' האמירך היום וגו'.

"היום הזה הוי' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים; ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך". "את ה' האמרת היום וגו'", "וה' האמירך היום וגו'".

להבין פירוש היום הזה ולא כתיב איזה יום משום דהמקרא מחובר לפרשה שלמעלה הימנה שמסיימת ארץ זבת

כדי להבין את משמעות "היום הזה", בלי שנאמר איזה יום: [הדבר הוא] משום שהפסוק מחובר לפרשה שלפניו, המסתיימת במילים "ארץ זבת"

חלב ודבש שקודם שנכנסו לארץ היה כריתת ברית על קבלת התורה מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב וזהו היום הזה וגו' דהיינו בשעת כניסתן לארץ

חלב ודבש". לפני שנכנסו לארץ נכרתה ברית על קבלת התורה, נוסף על הברית שכרת עמם בחורב; וזהו פירוש "היום הזה וגו'" — כלומר, בזמן כניסתם לארץ.

ולכן ודבש היום הזה הוי"ה הוא ראשי תיבות צירוף הוי"ה אחת שהוא"ו של ודבש שבפרשה ראשונה מחובר למקרא שלמטה הימנה כי ככל ענין אחד.

לכן ראשי התיבות של "ודבש היום הזה הוי"ה יוצרים צירוף אחד של [אותיות] הוי": הוי"ו של "ודבש" שבפרשה הראשונה מתחברת לפסוק שאחריה, מפני שהכול עניין אחד.

2

והנה בחי' ארץ ישראל הוא בחי' תורה שבעל פה. כי בחי' ישראל הוא בחי' אדם.

והנה, בחינת ארץ ישראל היא בחינת תורה שבעל פה, שכן בחינת ישראל היא בחינת אדם.

והוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות אדם וגו' וזהו תורה שבכתב. וארץ ישראל הוא בחי' תורה שבעל פה בחי' והארץ הדום רגלי

וזהו כמו שכתוב: "ועל דמות הכסא דמות אדם" וגו', וזו תורה שבכתב. וארץ ישראל היא בחינת תורה שבעל פה, בחינת "והארץ הדום רגלי".

(ועי' מזה בד"ה השמים כסאי ר"פ בראשית) כי אע"פ [אף על פי] שעיקר דיני התורה שבע"פ [שבעל פה] הוא בבחי' עשי' [עשיה] גשמיות מ"מ הרי היא

(ועיין בזה בדרוש המתחיל "השמים כסאי", בתחילת פרשת בראשית.) כי אף שעיקר דיני התורה שבעל פה הוא בבחינת עשייה גשמית, מכל מקום היא

כמו בחי' רגל וסוף מעשה לבחי' אדם הנ"ל אלא שירדה ונתלבשה ממקום גבוה למקום נמוך ונקרא ארץ זבת חלב ודבש.

כמו בחינת רגל וסוף מעשה כיחס לבחינת אדם הנ"ל, אלא שירדה והתלבשה ממקום גבוה למקום נמוך. והיא נקראת "ארץ זבת חלב ודבש".

כי דבש וחלב תחת לשונך וזהו סתרי תורה לפי שיש בה מתיקות והן הם טעמי תורה והכל נמשך ונשפע מבחי' ארץ הנ"ל

כי "דבש וחלב תחת לשונך", ואלו הם סתרי תורה, משום שיש בה מתיקות; והם הם טעמי תורה. והכול נמשך ונשפע מבחינת "ארץ" הנ"ל.

כי סוף מעשה במחשבה תחלה ואי אפשר להשיג טעמי תורה וסודותיה אם לא על ידי ידיעת התורה שבע"פ [שבעל פה]

כי "סוף מעשה במחשבה תחילה", ואי אפשר להשיג את טעמי התורה וסודותיה אלא באמצעות ידיעת התורה שבעל פה,

כמו למשל מלך שבונה בנין מפואר ואי אפשר להשיג חכמתו ורצונו שבבנין בלי שיוגמר בנין הנ"ל בשלימותו.

כמו, למשל, מלך שבונה בניין מפואר: אי אפשר להשיג את חכמתו ואת רצונו שבבניין, עד שהבניין הזה יושלם בשלמותו.

3 והנה שלימות וגמר הזה הוא בסוף מעשה שהוא על פי תורה שבעל פה אשר בה גילוי רצונו יתי

והנה, שלמות זו והשלמתה הן במעשה הסופי, הנעשה על פי תורה שבעל פה, שבה מתגלה רצונו יתברך.

כי על פי תורה שבכתב אי אפשר לידע שום דין על בוריו בלתי פירוש הגמרא כמו דרשת טטפת שבתפילין כו' וכיוצא בהן.

שכן על פי תורה שבכתב אי אפשר לדעת שום דין בבירור, בלי פירוש הגמרא; למשל, הדרשה על "טוטפות" שבתפילין וכו', וכיוצא בזה;

ואיך הם נכתבין וכל פרטי דקדוקיהם (וע' באגה"ק [באגרת הקודש] קרבו לסופו בד"ה אשת חיל עטרת בעלה וזהו ענין בינה יתירה ניתנה באשה כו' שדרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] פ"ה דנדה ע"פ ויבן הוי"ה אלקים את הצלע כו' וע' בזהר בראשית)

וכן כיצד כותבים אותן, וכל פרטי דקדוקיהן. (ועיינו באגרת הקודש, לקראת סופה, במאמר הפותח במילים "אשת חיל עטרת בעלה". וזהו ענין "בינה יתירה ניתנה באשה" וכו', שדרשו רבתינו ז"ל בפרק החמישי של נדה על הפסוק "ויבן הוי"ה אלקים את הצלע" וכו'. ועיינו בזהר, בראשית.)

(דמ"ח ע"ב) ועמ"ש בפ' וארא ע"פ לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] בביאור ענין והבאתי אתכם אל הארץ כו' וכם ויבן לשון בנין כמ"ש רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ ורב שלום בניך א"ת [אל תקרי] בניך

(מח ע"ב). ועיינו במה שנכתב בפרשת וארא על הפסוק "לכן אמור לבני ישראל", בביאור ענין "והבאתי אתכם אל הארץ" וכו'. וגם "ויבן" הוא לשון בניין, כפי שאמרו רבתינו ז"ל על הפסוק "ורב שלום בניך": אל תקרא "בניך",

אלא בוניך כי תורה שבעל פה נק' ג"כ בית כמ"ש במ"א ונודע דבחי" בית שרשו ממקום גבוה מאד כו' אלא "בוניך". שכן גם התורה שבעל פה נקראת "בית", כפי שנתבאר במקום אחר; וידוע שבחינת "בית" שורשה במקום גבוה מאוד וכו'.

ועמ"ש בפ' נשא סד"ה כה תברכו מענין ורב שלום בניך כו' ולכן הוי"ו של ודכד מחובר עם היום הזה הוי"ה להיות בצירוף שם הוי"ה אחת.

ועיינו במה שנכתב בפרשת נשא, בסוף המאמר הפותח במילים "כה תברכו", בענין "רב שלום בניך" וכו'. ולכן הוי"ו של "ודבש" מתחברת ל"היום הזה הוי"ו", כך שהצירוף יהיה של שם הוי"ה אחד.

4 והנה יש בחי' עולם שנה נפש כי כמו שיש בחי' זו בעולם כך יש בשנה והוא בראש השנה.

והנה יש בחינה של עולם, שנה ונפש: כשם שבחינה זו קיימת בעולם, כך היא קיימת גם בשנה, והיא בראש השנה.

ולכן קורין פרשה זו קודם ראש השנה כי היום הזה וגוי קאי על ר"ה [ראש השנה] (עין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ בא) (דל"ב ע"ב)

ולכן קוראים פרשה זו לפני ראש השנה, שכן "היום הזה" וגוי מוסב על ראש השנה (עיינו בפירוש הרמ"ז לזוהר, בתחילת פרשת בא) (דף ל"ב ע"ב),

גבי היום דא ראש השנה ובכל שנה קודם ראש השנה צריך כריתת ברית מחדש על קבלת התורה שבראש השנה הוא בחי מצוך לעשות את החקים וגוי

על המילים "היום — זהו ראש השנה". ובכל שנה, לפני ראש השנה, יש לכרות מחדש ברית על קבלת התורה, שכן בראש השנה יש הבחינה של "מצווח לעשות את החוקים" וגוי.

(לפי שבר"ה [שבראש השנה] הוא ענין אחד עם תורה שבעל פה כי ר"ה [ראש השנה] הוא בחי שתמליכוני עליכם ומלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה כו' לכך

(מפני שראש השנה והתורה שבעל פה הם עניין אחד: ראש השנה הוא הבחינה של "שתמליכוני עליכם", ועל מלכות נאמר "מלכות — פה; תורה שבעל פה קרינן לה" וכו'. לכן,

כמו שבתורה שבעל פה הוא גילוי הרצון עליון איך יעשו התפילין והסוכה כו' כך בראש השנה הוא גילוי רצון עליון ולכן ברי"ה [בראש השנה] הוא בחי מצוך לעשות כו')

כשם שבתורה שבעל פה מתגלה הרצון העליון — כיצד יש להכין את התפילין ואת הסוכה וכו' — כך בראש השנה מתגלה הרצון העליון; ולכן בראש השנה יש הבחינה של "מצווח לעשות" וכו').

ולכן נקרא ראש השנה ולא תחלת השנה כי כמו שיש בחי ראש בנפש שהוא ראש ושכל לגבי הגוף כך יש בחי ראש בשנה והוא ראש השנה

ולכן הוא נקרא "ראש השנה" ולא "תחילת השנה": כשם שיש בחינת ראש בנפש — הראש והשכל ביחס לגוף — כך יש בחינת ראש בשנה, והיא ראש השנה.

(הוא בחי גלגלתא דחפא על מוחא שהוא בחי גילוי רצון העליון וכמ"ש במ"א ע"פ תקעו בחדש כו' והנה כמו דבתשבע"פ [דבתורה שבעל פה] הוא בחי בינה יתירה ניתנה כו')

(הוא בחינת הגולגולת המכסה על המוח, והיא בחינת גילוי הרצון העליון, כפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "תקעו בחודש" וכו'. והנה, כשם שבתורה שבעל פה ניתנה בחינת "בינה יתרה" וכו',

כך ג"כ בבחי' יראה שהיא בחי' ראש השנה אע"ג [אף על גב] דיראה נקי בחי' נוקבא לגבי אהבה וכמ"ש
אשה יראת ה' וכתוב זכר חסדו אעפ"כ [אף על פי כן] זה השער כו' ושרשה מיראה עילאה כו'

כך גם בבחינת היראה, שהיא בחינת ראש השנה: אף שהיראה נקראת בחינה נקבית, נוקבא, ביחס לאהבה, כפי
שנאמר "אשה יראת ה'", ועל החסד נאמר "זכר חסדו", אף על פי כן "זה השער" וכו', ושרשה הוא ביראה העליונה
וכו'.

וכן בבחי' דיבור שהוא בחי' בנין המלי' שנקרא דבר ה' שזהו בחי' ר"ה [ראש השנה] שייך ג"כ בחי' זו דבינה
יתירה ניתנה כו' והיינו דמ"ש ויבן ה' אלהים את הצלע הוא ביום ו' למע"ב [למעשה בראשית] שהוא ר"ה
[ראש השנה]:

וכך גם בבחינת הדיבור, שהיא בחינת בנינה של מלכות, הנקראת "דבר הוי"ה" והיא בחינת ראש השנה, שייכת גם
בחינה זו של "בינה יתירה ניתנה" וכו'. וזהו [העניין]: מה שכתוב "ויבן הוי"ה אלקים את הצלע" התרחש ביום השישי
למעשה בראשית, שהוא ראש השנה.)

5 ב והנה בשבועות ניתנו לוחות הראשונות וביום כפור ניתנו לוחות האחרונות. ולוחות הראשונות
ניתנו בקולות וברקים משא"כ לוחות האחרונות. והענין כי יש ב' מיני אהבות. האחת בחי' פנימיות
הלב הנקרא רעותא דליבא.

ב. והנה, בשבועות ניתנו הלוחות הראשונים, וביום הכיפורים ניתנו הלוחות האחרונים. הלוחות הראשונים ניתנו
בקולות וברקים, ואילו הלוחות האחרונים לא ניתנו כך. והעניין הוא שיש שני סוגי אהבה. הראשונה היא בחינת
פנימיות הלב, הנקראת "רעותא דליבא" — רצון הלב.

6 והבי' בבחי' חיצוניות בהתגלות הלב. וע"ד משל בבן אצל אביו יש ב' בחינות באהבתו אליו.

והשנייה היא בבחינת החיצוניות, כשהאהבה מתגלה בלב. למשל, אצל בן ואביו יש שתי בחינות באהבת הבן לאביו.

כי הנה אם הוא שרוי אצל אביו בביתו עדיין אינו ניכר ומתגלה בו בחי' ומדת האהבה והרי היא בבחי'
פנימית הלב לבד מה שאין כן אם הרחיק אביו ממנו

כאשר הבן נמצא עם אביו בביתו, עדיין אי אפשר להבחין בו באהבה ובמידת האהבה, והיא נשארת רק בפנימיות
הלב. לעומת זאת, כאשר אביו רחוק ממנו,

אזי נתגלה ויוצא לחוץ בחיי האהבה בבחי' גילוי רב להיות נפשו צמאה וכלתה אליו. אבל כשהוא שרוי עמו הנה האהבה בטילה ונכללת ברוב השמחה והתענוג שהוא בהיכל אביו.

אז האהבה מתגלה ויוצאת אל החוץ בעוצמה רבה, עד שנפשו צמאה וכמהה אליו. אבל כשהוא נמצא עם אביו, האהבה מתבטלת ונכללת כשמחה ובתענוג הרכים שהוא חווה בהיכל אביו.

7 וזהו ענין יום כפור שהוא מעין עולם הבא עולם התענוג שאין בו אכילה ושתייה לפי שכל ישראל מתעלים בו עילוי רב וכדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני הוי' תטהרו.

וזהו ענינו של יום הכיפורים, שהוא מעין עולם הבא, עולם התענוג, שאין בו אכילה ושתייה, מפני שבו כל ישראל מתעלים עלייה גדולה, ככתוב: "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני הוי' תטהרו".

פי' שמכפר ומטהר כל העונות המבדילין וקורע כל המסכים ואין שום מסך מבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים

כלומר, הוא מכפר ומטהר מכל החטאים המפרידים, וקורע את כל המסכים, כך שאין שום מסך המפריד בין ישראל לאביהם שבשמים.

וזהו לפני ה' תטהרו ואז ישמח ישראל בעושיו בלי שום מניעה ומכלבל בעולם ומרוב השמחה והתענוג נכללה ובטלה מדת האהבה שיש בהם ודי בבחי' פנימיות הלב ברעותא דלבא לבד. (כמ"ש בד"ה האזינו השמים).

וזהו "לפני ה' תטהרו". ואז "ישמח ישראל בעושיו", בלי שום מניעה או הפרעה בעולם; ומתוך ריבוי השמחה והתענוג, מדת האהבה שבהם נכללת ומתבטלת, ודי לה בבחינת פנימיות הלב, ברעותא דלבא לבד. (כמו שנתבאר בד"ה האזינו השמים).

והנה בכדי שיגיע האדם לבחי' ומדרגה זו הנה ראשית חכמה יראת ה' שהוא בחי' ראש השנה להמיך עליו בחי' יראה בחי' מלכותו שקוראין לו המלך שתהא יראתו ופחדו עלינו

והנה, כדי שהאדם יגיע לרמה ולמדרגה זו, "ראשית חכמה יראת ה'" — והיא בחינת ראש השנה, שבו הוא ממשיך על עצמו בחינת יראה, בחינת מלכותו, שהרי אנו קוראים לו "המלך", כדי שיראתו ופחדו יהיו עלינו.

(עיין בזהר פנחס רי"ד ב' ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה אני לדודי) וזהו אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם כי

(עיין בזהר פנחס רי"ד ב', ועיין מה שנכתב לעיל בד"ה אני לדודי). וזהו פירוש "אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם". כי

הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתיב והוא ית' מניח את העליונים ומוריד וממשיך בחינת מלכותו למטה על ישראל לבד.

כתוב "מלכותך מלכות כל עולמים", והוא יתברך מניח את העליונים ומוריד וממשיך למטה את בחינת מלכותו על ישראל בלבד.

כמ"ש ה' אלהי ישראל מלך וכתוב כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו וגוי וזהו ה' מלך גאות לבש כו' ככתוב "ה' אלהי ישראל מלך", ונאמר "כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו וגוי". וזהו "ה' מלך גאות לבש" וגוי, שהוא שיר של יום השישי שבששי למעשה בראשית נברא אדם הראשון ואז היה ר"ה [ראש השנה] ביום ו' כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

והוא שיר של יום השישי: ביום השישי למעשה בראשית נברא אדם הראשון, וראש השנה חל אז ביום שישי, שכן "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון".

פ"י שבו נברא אדם הראשון ולכן שר את דברי השירה הזאת ה' מלך גאות לבש.

כלומר, האדם הראשון נברא ביום זה, ולכן שר את מילות השיר הזה: "הוי מולך, עטוי הוד".

פ"י עד"מ כמו לבוש שהוא מסתיר ומכסה על האדם כך הוא ענין בחי' מלוכה שנתלבש ונתצמצם בכמה לבושי' וצמצומים עד שנקרא בחי' מלך ולהיות מלכותו על ישראל

המשמעות, על דרך משל: כשם שבגד מסתיר ומכסה את האדם, כך ענין בחינת המלכות — הוא התלבש וצמצם את עצמו בלבושים ובצמצומים רבים, עד שהוא נקרא "מלך", ומלכותו חלה על ישראל.

והנה ישראל נמשלו ללבנה שמאירה בריחוק מקום מהשמש דוקא כך כביכול הנה כתיב מרחוק ה' נראה לי שע"י ריחוק מקום מאיר בו אור אהבתו ית' להיות כלתה נפשו אליו לדבקה בו.

והנה, ישראל נמשלו ללבנה, המאירה דווקא כשהיא רחוקה מן השמש. כך גם, כביכול, נאמר: "מרחוק הוי' נראה לי": באמצעות הריחוק מאיר באדם אור אהבתו אליו ית', עד שנפשו משתוקקת אליו לדבוק בו.

(ועיין מענין מרחוק ה' נראה לי ברבות שמות פרשה א' גבי ותתצב אחותו מרחוק וכו' ח"ב [חלק ב'] י"ב א' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ועוד נזכר פסוק זה בזח"א [בזהר חלק א] ו' א' צ"ז א' ק"כ א' קצ"ו ב').

(ועיינו בענין "מרחוק הוי' נראה לי" ב-1 Rabbah, Shemos, section 1, על הפסוק "ואחותו ניצבה מרחוק"; וכן ב-Zohar, Part II, 12a- וב-Mikdash Melech שם. פסוק זה נזכר גם ב-Zohar, Part I, 6a, 97a, 120a-; 196b;

ח"ב [חלק ב'] קכ"ה ב' קכ"ו א'. ח"ג [חלק ג'] כ' סע"ב [סוף עמוד ב] ל"ה ב' נ"ח ב' ס"ד ב' קע"ד א' רמ"ח ב' כנרשם כ"ז [כל זה] בס' בית אהרן).

Beis Part II, 125b, 126a; Part III, end of 20b, 35b, 58b, 64b, 174a, 248b (Aharon)

כי ראש השנה נק' כסה שהחדש מתכסה בו פ"י בטל ונכלל ברצונו לפי שמחמת גילוי אלקותו ומלכותו נתעורר בחי' יראה וביטול רצון בחי' נקודה שאין בה אור כלל ובריחוק מקום הולך ומאיר בו אור האהבה בגילוי

כי ראש השנה נקרא "כסה", משום שהלבנה מתכסה בו; כלומר, היא מתבטלת ונכללת ברצונו. גילוי אלקותו ומלכותו מעורר יראה וביטול הרצון — בחינת נקודה שאין בה אור כלל; וכשהיא רחוקה, אור האהבה הולך ומאיר בה בגלוי.

והיינו על ידי שיעשה את עצמו כאלו הוא רחוק מאד מאור פניו ית' על ידי שיחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים אשר לא לה' המה שעברו בכל השנה

כלומר, על ידי כך שיעשה את עצמו כאילו הוא רחוק מאד מאור פניו ית', באמצעות מחשבה על כל המחשבות, הדיבורים והמעשים שלא היו לשם ה', שהיו במשך השנה כולה;

ועל ידי זה יתגלה אהבתו לה' בחוץ בבחי' צעק לבם יותר מבכל השנה שבכל השנה הוא כמשל האב שנתרחק מעל בנו כנ"ל אבל בעשרת ימי תשובה כתיב קראוהו בהיותו קרוב.

ועל ידי כך תתגלה אהבתו לה' כלפי חוץ, בבחינת "צעק לבם", יותר מאשר במשך כל השנה. שכן במשך השנה כולה הדבר דומה למשל האב שהתרחק מבנו, כנזכר לעיל; אבל על עשרת ימי תשובה נאמר: "קראוהו בהיותו קרוב".

8 ודרשו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] אלו עשרת ימי תשובה שנקרא קרוב אלא שנתרחק ונסתר ממנו והוא כמו למשל בן שהוא אצל אביו בביתו

וחז"ל דרשו: "אלו עשרת ימי תשובה", שבהם הוא נקרא "קרוב", אלא שהתרחק והסתתר ממנו. והרי זה כמשל לבן הנמצא עם אביו בביתו,

אלא שהאב מסתיר פניו ממנו בכדי שבנו יתן אל לבו האהבה ויתגלה אהבתו ביתר שאת וכאשר יכיר הבן שהאב הוא בכאן ומסתיר פניו ממנו

אלא שהאב מסתיר את פניו ממנו, כדי שבנו ייתן את אהבתו אל לבו, ואהבתו תתגלה בעוצמה רבה יותר. וכאשר הבן מכיר בכך שאביו נמצא כאן ומסתיר את פניו ממנו,

אזי בודאי תגדל אהבתו בבחי' גילוי יותר וזהו שאומרים אבינו מלכנו בעשרת ימי תשובה שהוא בחי' התגלות האהבה בבחי' צעק לכם אבא אבא.

אזי אהבתו בוודאי תגדל ותתגלה יותר. וזהו הטעם שאומרים "אבינו מלכנו" בעשרת ימי תשובה: זו בחינת התגלות האהבה, בבחינת "צעק לכם: אבא, אבא!"

9 והנה כמו לבנה בהתרחקה מאור השמש סובבת והולכת בעיגולה עד שתחזור ותגיע לאור השמש כך כביכול ע"י ריחוק מקום שנעשים עצמינו כרחוקים הולך וסובב עלינו אור האהבה עד

והנה, כשם שהלבנה, כשהיא מתרחקת מאור השמש, הולכת וסובבת במסלולה עד שהיא חוזרת ומגיעה לאור השמש, כך, כביכול, על ידי הריחוק — כאשר אנו עושים את עצמנו כאילו אנו רחוקים — אור האהבה הולך וסובב עלינו, עד

שביום כפור חוזרים ומתעלים עלוי גדול ועצום עד שנהיו לפני ה' שהאהבה הוא בחי' פנימית הלב ונכללת ובטלה בשמחת ה' לפי שאז ביום כפור כנ"י [כנסת ישראל] הם בבחי' פנים ועיין לקמן בד"ה ביום השמיני שלח:

שביום הכיפורים אנו חוזרים ועולים לעלייה גדולה ועצומה, עד שאנו נעשים "לפני הוי"ה", במקום שבו האהבה היא בבחינת פנימיות הלב, ונכללת ובטלה בשמחה בה'; שכן אז, ביום הכיפורים, כנסת ישראל היא בבחינת "פנים". ועיינו בהמשך, בדיבור המתחיל "ביום השמיני שלח".

10 ג אך אי אפשר להגיע לבחי' ומדריגה זו בחי' פנים הנ"ל כ"א ע"י חיפוש ופשפוש במעשיו בעשיית [בעשרת ימי תשובה] וכמ"ש בקשו פני שתהיה כאבידה המתבקשת שצריך לחפש אחריה ולפשפש במעשיו כנ"ל.

3. אולם אי אפשר להגיע לרמה ולמדרגה זו, לרמת ה"פנים" שהזכרה לעיל, אלא באמצעות חיפוש ובדיקה של מעשיו בעשרת ימי תשובה, כמו שנאמר: "בקשו פניי" — שהדבר יהיה כמו אבדה שמחפשים אחריה, ולכן [יש] לבדוק את מעשיו, כפי שהוזכר לעיל.

וזהו אתם נצבים היום כולכם וגוי לעברך בברית ה' אלהיך וגוי כי בכל מקום שנאמר היום הוא ראש השנה. ובר"ה [ובראש השנה] הוא מעביר בך הברית שהוא התקשרות בנקודת הלב הפנימית

וזהו [פירוש] "אתם ניצבים היום כולכם" וגוי, "לעברך בברית ה' אלקיך" וגוי: בכל מקום שנאמר בו "היום" הכוונה לראש השנה. ובראש השנה הוא מעביר בך את הברית, שהיא ההתקשרות בנקודה הפנימית של הלב.

(כי עם היות דבר"ה [דבראש השנה] הוא המשכת בחי' יראה כנ"ל אך תוכה רצוף אהבה אלא שהאהבה היא בפנימית הלב לבד ע"ד וגילו ברעדה וכמ"ש לקמן ע"פ שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלהי כו' ע"ש)

(אף שבראש השנה נמשכת בחינת היראה, כפי שהוזכר לעיל, בכל זאת תוכה רצוף אהבה; אלא שאהבה זו נמצאת רק בפנימיות הלב, על דרך "וגילו ברעדה". וכפי שיתבאר להלן על הפסוק "שוש אשיש בהוי'", תגל נפשי באלקי' וגוי; עיינו שם).

ונקרא ברית לפי שאי אפשר לדבקה בו בפנימיות הלב (עם היות שיש בודאי בכל נפש מישראל בחי' זו).

והיא נקראת "ברית", משום שאי אפשר להידבק בו בפנימיות הלב (אף שבוודאי בחינה זו קיימת בכל נפש מישראל).

אלא כ"כ [כל כך] מעביר ערלת הלב. וכמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם והערלה היא ההתקשרות בתאוות ושאר גמשיות העולם וכל זמן שיש עליו בחי'

אלא אם כן הוא מעביר את ערלת הלב, כמו שנאמר: "ומלתם את ערלת לבבכם". הערלה היא ההתקשרות לתאוות ולשאר הדברים הגשמיים שבעולם. וכל זמן שיש עליו בחינה זו של

ערלה זו בלבבו הרי מכסה ומסתיר ממנו אור פניו מלדבק בו בפנימיות לבו כיון שחיצוניותו מקושר ומדובק בהבלי עולם. (ועי' בפ' שלח ע"פ מקושש עציים).

ערלה בלבבו, היא מכסה ומסתירה ממנו את אור פניו ומונעת ממנו להידבק בו בפנימיות לבו, משום שחיצוניותו קשורה ודבוקה בהבלי העולם. (ועיינו בפרשת שלח, על הפסוק "מקושש עציים").

וזהו בברית ה' אלקיך פי' שההתקשרות יהיה שבחי' הוי"ה יהיה אלהיך שלך ליבטל אליו מעומקא דליבא.

וזהו "בברית ה' אלקיך": ההתקשרות תהיה בכך שבחינת הוי' נעשית "אלקיך" — שלך, כך שתתבטל אליו מעומק הלב.

וזהו שאמר ירמיהו הנביא הסירו את ערלת לבבכם והמולו לה' פירוש שלימד דעת את העם שלא יפול לב האדם עליו בראותו חיצוניות לבו מקושר בגשמיות העולם לאמר ח"ו [חס ושלום] נגזרנו אבדה תקותנו

וזהו מה שאמר ירמיהו הנביא: "הסירו את ערלת לבבכם והמולו לה'". כלומר, הוא לימד את העם דעת, כדי שלא ייפול לבו של אדם בקרבו כשרואה שחיצוניות לבו קשורה בגשמיות העולם, ויאמר, חלילה: "נגזרנו, אבדה תקותנו".

אלא הסירו את ערלת לבבכם פי' שיש בכל אחד ואחד מישראל בחי' פנימיות הלב אלא מכיון שהערלה שולט על חיצוניותו הנה גם הפנימי [הפנימיות / הפנימית] נסתר ונתעלם בו

אלא "הסירו את ערלת לבבכם": בכל אחד ואחד מישראל יש פנימיות של הלב; אלא שמכיון שהערלה שולטת על החיצוניות שלו, גם הפנימיות מוסתרת ונעלמת בתוכו.

אבל כשתסירו את הערלה ממילא יתגלה הברית וההתקשרות בהמולו לה' ואז יהיה גם חיצוניות לבו בהתגלות לה' כרשפי אש שלהבת העולה מאליה.

אבל כשתסירו את הערלה, הברית וההתקשרות ב"המולו לה'" יתגלו מאליהן; ואז גם חיצוניות הלב תהיה בגלוי לה', כרשפי אש — שלהבת העולה מאליה.

(וזהו ענין ויחד לבבנו כמ"ש בד"ה מי מנה ועמ"ש בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות ולזאת צ"ל המשכת החותם כו' ע"ש).

(וזהו ענין ויחד לבבנו, כמבואר במאמר המתחיל "מי מנה"; ועיינו במה שנכתב בפרשת בראשית, בסוף המאמר המתחיל "להבין ענין הברכות", שמטעם זה צריכה להיות המשכת החותם וכו'; עיינו שם).

ומזה יובן ענין החותם דיוהכ"פ [דיום הכפורים] שלפי שיוהכ"פ [שיום הכפורים] הוא בחי' פנימית הלב לכך זוכים אז לבחי' החותם שהוא בחי' ויחד לבבנו ע"ש וגם הוא בחי' חותם בברוך דתשבע"פ [דתורה שבעל פה] כמבואר שם בענין חתום תורה בלמודי

ומכאן יובן ענין החותם של יום הכיפורים: מכיון שיום הכיפורים הוא בחינת פנימיות הלב, זוכים אז לבחינת החותם, שהיא בחינת "ויחד לבבנו" (עיינו שם); והוא גם בחינת החותם שב"ברוך" של תורה שבעל פה, כמבואר שם בענין "חתום תורה בלמודי".

וזהו ענין הכריתת ברית על קבלת התורה שקודם ר"ה [ראש השנה] שבכלל זה הוא להיות עסק התורה לשמה ע"ד זכה נעשה לו סם חיים כו' וע"ז נמשך גמר החותם ביוהכ"פ [ביום הכפורים] כו' ועמ"ש בפ' עקב בענין וצריך שיזכיר ברית ותורה בברכת הארץ).

וזהו ענין כריתת הברית על קבלת התורה לפני ראש השנה, שבכלל זה לימוד התורה לשמה, על דרך "זכה, נעשית לו סם חיים" וכו'; ועל כך נמשכת השלמת החותם ביום הכיפורים וכו'. ועיינו כמה שנכתב בפרשת עקב בענין "וצריך שיזכיר ברית ותורה בברכת הארץ".

וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שלכאורה אינו מובן הלא אין לו דמות הגוף ח"ו [חס ושלום] וגם מהו בצלמנו לשון רבים.

וזהו [הפירוש של] "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", שלכאורה אינו מובן: הרי אין לו, חלילה, דמות גוף! וגם מה פירוש "בצלמנו" בלשון רבים?

ויובן עם הנ"ל כי הנה הקב"ה סתים וגליא פי' גליא כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו

יובן הדבר על פי מה שנאמר לעיל. הרי הקדוש ברוך הוא הוא "סתים וגליא" — נסתר ונגלה. פירוש "גליא" הוא ככתוב: "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו",

מפני שנראה בראיה חושיית דכולא קמיה כלא חשיב ותמיד מהוה ומחיה אותם מאין ליש ואלו הי' [היה] מסתלק חיותו כרגע היו חוזרים להיות אין ואפס ממש.

מפני שהדבר נראה בחוש, ש"כולא קמיה כלא חשיב", והוא מהוה ומחיה אותם תמיד, מאין ליש; ואם חיותו הייתה מסתלקת לרגע, הם היו חוזרים להיות אין ואפס ממש.

11 וא"כ נראה תמיד האין והאפס שבהם ונגלה כבוד ה' בהתגלות כי אפס זולתו. אך אעפ"כ [אף על פי כן] הוא סתימו דכל סתימין לית מחשבה תפיסא ביה ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום.

אם כן, האין והאפס שבהם נראים תמיד, וכבוד הוי"ה מתגלה בגלוי, שכן אין דבר מלבדו. ואף על פי כן, הוא "סתימו דכל סתימין", "לית מחשבה תפיסא ביה". וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "וידעת היום".

וכמו כן עשה את האדם בשתי לבבות בחיי פנימיות וחיצוניות הנ"ל. (ברבות הובא פסוק נעשה אדם בראשית ס"פ ח' ר"פ חקת פ' ואתחנן ובקהלת בפסוק כי אדם אין צדיק.

כך גם עשה את האדם בעל שני לבבות, בחינות הפנימיות והחיצוניות שהוזכרו לעיל. (במדרש רבה מובא הפסוק "נעשה אדם" בבראשית, בסוף פרשה ח; בתחילת פרשת חוקת; בפרשת ואתחנן; ובקהלת, על הפסוק "כי אדם אין צדיק".

זהר ח"א [חלק א'] כ"ב א' כ"ג א' ל"ד ב' וע"ש מ"ז א' ח"ב [חלק ב'] נ"ה א' ק"כ א' ח"ג [חלק ג'] י"ב א' ל"ג ב' ל"ה סע"ב [סוף עמוד ב] וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] מ"ב א' ק"ד א' וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"ט ב' רל"ח ב' רע"ח ב').

זהר, חלק א, 22a, 23a, 34b, וראו שם 47a; חלק ב, 55a, 120a; חלק ג, 12a, 33b, סוף 35b, וראו שם בפירוש הרמ"ז; 42a, 104a, וראו שם בפירוש הרמ"ז; 219b, 238b, 278b).

וזהו ושמרת ועשית אותם בכל לבבך דהיינו בשני לבבות הנ"ל וזהו בחי' בצלמנו כי צלם הוא בחי' עצמיות ומהות ממש ועמ"ש בד"ה

וזהו [פירוש] "ושמרת ועשית אותם בכל לבבך", כלומר, בשני הלבבות שהוזכרו לעיל; וזהו בחינת "בצלמנו", שכן "צלם" הוא בחינת עצם ומהות ממש. וראו מה שנכתב במאמר המתחיל

כי תצא וכדמותנו הוא ענין בכל נפשך שיש שתי נפשות נפש השכליות ונפש המדברת החיונית ושתי הנפשות הם בחי' אותיות

"כי תצא". ו"כדמותנו" עניינו "בכל נפשך": שהרי יש שתי נפשות, הנפש השכלית והנפש המדברת והחיונית; ושתי הנפשות הן בחינת אותיות,

אלא שזו היא בחי' אותיות המחשבה וזו בחי' אותיות הדיבור וזהו ובכל נפשך שצריך להיות כולו לה' בשתי הנפשות

אלא שזו בחינת אותיות המחשבה, וזו בחינת אותיות הדיבור. וזהו [פירוש] "ובכל נפשך": שהאדם צריך להיות כולו לה' בשתי הנפשות;

דהיינו להעמיק דעתו בתורה בכל שכלו עד מקום שיד שכלו מגעת שיהיה כולו מקושר ומדובק בתורת ה' לדבקה בו

כלומר, להעמיק את דעתו בתורה בכל שכלו, עד המקום ששכלו יכול להגיע אליו, כדי שיהיה כולו קשור ודבוק בתורת ה', לדבקה בו;

וגם שיהיה דיבורו בתורה להמשיך כח המחשבה העליונה מהעלם אלהגילוי בפיו בדיבורו בתלמוד תורה וזהו כדמותנו שהאותיות יש להם בחיי דמות וציור המצייר את השכל ומלכישו ואינו עצם הדבר ומהותו.

וגם שידבר בתורה, כדי להמשיך את כוח המחשבה העליונה מן ההעלם אל הגילוי בפיו, בדיבורו בלימוד התורה. וזהו [פירוש] "כדמותנו": לאותיות יש בחינת דמות וצורה, המתארת את השכל ומלכישו אותו, אך אינה עצם הדבר ומהותו.

12 וזהו את ה' האמרת היום כי האמרת הוא פועל יוצא כלומר הפעלת את ה' שיאמר מאמר זה בצלמנו כדמותנו

וזהו [פירוש] "את הוי"ה האמרת היום": "האמרת" הוא פועל יוצא, כלומר, גרמת לה' לומר את האמירה הזאת: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו".

כי ע"י שיהיה עמלו בתורה ומוציאה בפה ממשיך מההעלם אל הגילוי דבר ה' לאמר מאמר נעשה אדם בצלמנו וגוי

כי על ידי עמלו בתורה והוצאתה בפיו, הוא ממשיך מן ההעלם אל הגילוי את דבר ה', לומר את האמירה "נעשה אדם בצלמנו" וגוי,

כנודע דבאתעדל"ת [דבאתערותא דלתתא] כוי ורוח אייתי רוח כוי (ועמ"ש מענין את ה' האמרת בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה גבי שה"ש [שיר השירים] וע"פ וארשתיך לי)

כידוע, שעל ידי אתערותא דלתתא וכו', "רוח מביאה רוח" וכו'. (ועיין במה שכתוב בעניין "את הוי"ה האמרת" בדיבור המתחיל "לסוסתי ברכבי פרעה", על שיר השירים, ובעניין "וארשתיך לי".)

וכל זה למה כדי להיות לך לאלהים פ"י שיהיה אלהים שלך פ"י שיוקבע ענין אלהותו במחשבתך ובלבך היטב ליבטל וליכלל ברצונו ית' וה' האמירך היום

ולשם מה כל זה? כדי "להיות לך לאלקים", כלומר, שהוא יהיה האלקים שלך; כלומר, שעניין אלקותו ייקבע היטב במחשבתך ובלבך, כדי שתבטל ותיכלל ברצונו ית'. "והוי"ה האמירך היום":

כי יתן דיבורו לך לישא וליתן בדבורו של מקום כמ"ש ואשים דברי בפ"ך שבזה תתעלה עילוי רב כי הוא ייתן לך את דיבורו, כדי שתישא ותיתן בדיבורו של מקום, כמו שכתוב: "ואשים דברי בפ"ך"; ועל ידי כך תתעלה עלייה גדולה.

(ועמ"ש מענין זה בד"ה זאת חקת התורה ובדבור השני שע"פ ביום השמיני עצרת ועיין מענין וה' האמירך ברכות כי תשא ר"פ מ"ה) ולתתך עליון כל כל הגוים וגו'.

(ועיין במה שכתוב בעניין זה בדיבור המתחיל "זאת חוקת התורה", ובמאמר השני על הפסוק "ביום השמיני עצרת"; ועיין בעניין "וה' האמירך" בשמות רבה, כי תשא, תחילת פרשה מה.) "ולתתך עליון על כל הגוים" וגו'.

פ"י הגוים ואויבים שבקרבך להכניע^[להכניעם] שלא יהיה מונע מבית ומחוץ ולהיות מאיר בך חכמתו ובינתו של א"ס ב"ה (ועיין ברכות וישלח פ' ע"ה) וזהו לתהלה ולשם ולתפארת

כלומר, הגוים והאויבים שבתוכך: להכניעם, כדי שלא יהיה מעכב מבפנים או מבחוץ, וכדי שחכמתו ובינתו של אין סוף ב"ה יאירו בך (ועיין בבראשית רבה, וישלח, פרשה עה). וזהו [פירוש] "לתהלה ולשם ולתפארת":

כי תהלה מלשון בהלו נרו שהוא לשון אורה בחי' חכמה ראייה ושם הוא בחי' בינה שנקרא שם הגדול ותפארת הוא בחי' דעת שהוא כולל חסד וגבורה כו'

כי "תהלה" היא מלשון "בהלו נרו", לשון של אור: בחינת חכמה, ראייה. ו"שם" הוא בחינת בינה, הנקראת "השם הגדול". ו"תפארת" היא בחינת דעת, הכוללת חסד וגבורה וכו'.

(ועי' זוהר דמשפטים) (דקכ"ג ע"א) שנקרא הדעת בשם תפארת וגם כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ ויקרא דדעת אסהיד באנפין ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] (דרכ"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) ומהאי נהיר אנפוי כו'

(ועיינו בזוהר על פרשת משפטים) (דף קכ"ג ע"א), שם נקראת הדעת בשם תפארת; וכן כתב הרמ"ז בתחילת פרשת ויקרא, ש"הדעת מעידה בפנים"; ובאידרא זוטא (סוף דף רצ"ג ע"ב): "ומכך מאירים פניו" וכו'.

והוא בחי' יאר ה' פניו אליך שמזה נמשך לך אמר לבי בקשו פני רעו"ד [רעותא דליבא] כו' וכמ"ש לעיל ע"פ כי תצא ובפ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך כו'

וזו הבחינה של "יאר ה' פניו אליך", שממנה נמשכים הדברים "לך אמר לבי: בקשו פני" — רצון הלב (רעותא דליבא) וכו'; וכמבואר לעיל על הפסוק "כי תצא", ובפרשת ויצא, במאמר המתחיל "אם לא תדעי לך" וכו'.

ועי' מענין לתהלה במ"ש לקמן ע"פ יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים ומענין שם הגדול ע"פ אני כו' דפ' ציצית. וע"פ ראה אנכי כו':

ועיינו בעניין "לתהלה" במה שנכתב להלן על הפסוק "יצמיח צדקה ותהילה נגד כל הגוים", ובעניין "השם הגדול", על הפסוק "אני" וכו' שבפרשת ציצית; וכן על הפסוק "ראה אנכי" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק